

Франкофонија и економија

Текст на 2-дин Ив Монтене

Јас се борам за францускиот јазик. Се залагам за него уште од „тивката револуција“ во Квебек во 1963 год. и многу се радувам кога сум опкружен со луѓе кои се динамични и посветени на истата кауза. Импресиониран сум од успехот на денешната манифестација и ќе се потрудам и јас да придонесам за него.

За да можете да го разберете она што следува, најпрво накратко ќе зборувам за моето искуство. Уште како дете ме интересираше географијата, и забележував кои делови од островот Тринидад, носеа француски, англиски или шпански топоними, и зошто е тоа така. Сепак, пред да успеам да ги задоволам моите апетити за политичките науки, францускиот образовен систем ме насочи кон Централното училиште во Париз. Имав среќа да работам во доменот на геополитиката (нафта и енергија) во дванаесетина земји, а тоа ми овозможи подоцна да докторирам во областа на општествената географија. Паралелно предавав на Високите школи, а успеав дури и да раководам со една од нив. Го споменувам сето ова за да ви покажам дека отсекогаш сум бил внимателен во однос на врските помеѓу образованието, особено во лингвистика и кариерата, и двете во јасен географски и професионален контекст.

Всушност, тоа ме наведе да ви зборувам денес за економската франкофонија и можностите кои таа ги нуди. Веднаш да ви напоменам дека зборот „франкофонија“ за мене ги означува сите говорители на францускиот јазик и сите земји во кои тој се зборува, а не Меѓународната организација на франкофонијата, организација која е достоинствена за почит, но која има ограничени можности во опсегот на влоговите.

Ќе започнам, така што најпрво ќе ви зборувам за создавањето, па за природата на оваа економска франкофонија. Потоа ќе зборувам за професионалните пазари.

1) Создавањето на економската франкофонија

Зад економијата, стојат луѓе. Колкумина ги има?

1-1 Стотици милиони

Франкофонските земји бројат приближно 460 милиони жители во 35 држави на вкупна површина од 16,3 милиони км квадратни, односно четири пати поголема од површината на Европа. Оваа демографска целина е најдинамичната во светот со пораст од 2,1 % годишно, од кој 2,8 % во Екваторијална Африка. Што би значело дека до 2050 година овој број би достигнал до 850 милиони жители.

Забележавте дека зборувам само за „франкофонски земји“, а не само „франкофонски“. Зошто? Бидејќи она што е важно за економската франкофонија, се земјите во кои целото население зборува француски јазик и во кои францускиот е

работен јазик, а не бројот на луѓе кои зборуваат француски дома. Таков е случајот со земјите од Магреб, иако таму францускиот јазик не е официјален. Ист е случајот и во Екваторијална Африка, но таму францускиот е официјален јазик, било да е единствен официјален или во состав со повеќе локални јазици. Таков е секако и случајот со Франција, Швајцарија, Белгија и Квебек, иако, под услов да се нагласи дека напишав „да може да се работи на француски“ за да се води сметка и на фирмите кои одлучиле да работат на англиски. Иако, како што објаснувам во мојата книга „Францускиот јазик како средство за баланс на глобализација“ тоа е погрешно.

1-2 Целина која е во пораст

Печатените медиуми ни го опишуваат застојот (на повисоко ниво) на економијата на Европската Унија, а ни зборуваат помалку за динамичноста на економијата на франкофонската Екваторијална Африка. Таму порастот беше 5, 6% годишно од 2012 до 2015 година, за разлика од оној во англофонската Африка, од 3,7%. Ова не нуди можности и може да се резимира со следниве зборови: „Англофонската Африка е во подобра ситуација од франкофонската Африка, што значи дека треба да се откажеме од францускиот јазик во корист на англискиот.”

Секако, историски гледано, Англичаните, кои се повеќе посветени на бизнис зделките од Французите, ги одбраа најнаселените и најбогати земји во Африка (по ресурси на вода, минерали). Сепак, тоа не е пречка да имаат проблеми во раководењето кои, пак, негативно се одразуваат на економијата. Тоа пак успеа да се затскрие со бумот кој настана сурувините од последните години. Во секој случај, јазикот нема никакво влијание врз сето тоа.

И не е само Екваторијалната Африка. Стабилни или пак со скроман пораст, но тргнувајќи од многу понапред, франкофонските северни земји имаат значаен економски товар и големи и светски познати фирми. Што се однесува до земјите на Магреб, треба да се каже дека развојот на Мароко е вреден за пофалба, но Алжир и Тунис имаат проблеми кои веќе ви се познати.

Севкупно, оваа целина е економски значајна. Се двоумам дали да ги споменам 15% од светскиот БДП кои често се цитираат, бидејќи оваа бројка нема големо значење. Таа е особено потценето од аспект на кинеското претерување и важноста на неформалната економија во Африка. Да ја запомнине попрво динамиката на афричките претприемачи која е пријатно изненадување за песимистите, и промената на начинот на развој со (конечното!) масивно доаѓање на дигиталните технологии.

1-3 – Она што има последици врз состојба на францускиот јазик на светско ниво

Сето ова беше забележано на меѓународен план, барем надвор од границите на Европа. Ако францускиот јазик ја изгуби својата традиционална позиција на европскиот континент преминувајќи од од прв во втор јазик и се наоѓа зад англискиот во Брисел, бројот на лица кои го изучуваат францускиот отскокнува во останатиот дел од светот, особено во Азија. Во другите земји е забележано дека францускиот јазик носи дополнителни поени за имиграција во Квебек.

Во некои земји во скоро време, францускиот јазик стана задолжителен : во Бахреин на Блискиот Исток во 2010 год., во Ла-Сар (малку позната во Македонија, но со голема симболика за Французите) во 2007, во Сирија во 2003, во нефранкофонските земји од Западна Африка во 2000 години, меѓу кои и Гана, самата, еквивалент на Брегот на Слоновата коска.

Одлично, сметаа одредени луѓе. Ќе го организираме сето тоа. Сепак, внимание!

2- Економската франкофонија се однесува на фирмите, а не на државите, но...

Јакобинската манија на Французите и нивната незаинтересираност за состојбата на фирмите натера дел од моите соговорници, да мечтаат за создавањето на оваа економска франкофонија. Но тоа би биле залудно потрошени средства и енергија, бидејќи ова се однесува само на фирмите, а тие не би поднеле да полагаат сметки на некого. Оваа ситуација би можела дури и да ги избрка, што би било навистина катастрофално.

Покорисно би било да се разбере кои се мотивациите на овие фирми. Најпрво, тие сакаат да опстанат, а ако е возможно, и да се развиваат. Отворањето нови работни места најмногу зависи од развојот на фирмата, но тоа не е цел сама за себе. Работниот јазик не се утврдува веднаш и затоа, треба на директорот на фирмата да му се укаже за важната улога која тој ја игра во фирмата : да напоменеме дека луѓето работат подобро на мајчин јазик или на јазикот на кој се образувале отколку на странски јазик, а особено, ако јазикот е непознат и за двете страни. Да го земеме за пример доста студираниот случај на Французинот и Јапонецот кои работеле на англиски јазик во „алијансата Рено – Нисан“ (Renault–Nissan). Од него, можеме да заклучиме дека е подобро секој да работи на својот јазик, а една од страните да вработи толкувач, кој добро го познава.

Ова би било многу поевтино решение, а пак недоразбирањата би биле одбегнати.

Значи, треба да повториме дека работењето на француски во франкофонска зона им овозможува на луѓето многу подобро да ги применат своите компетенции, да ги избегнат неправдите врз вработените, кои се компетентни, но кои имаат потешкотии да се изразат на странски јазик, и на тој начин да ја зголемат ефикасноста. Секако, сето ова е одговорност на менаџментот, значи, одговорност на раководителот... или на некоја школа за менаџмент (француски збор кој би требало да се изговара на француски начин). Генерално, образовниот систем или системот за локално обучување треба да ѝ овозможи на фирмата компетентни вработени. На тој начин газдата ќе може да спроведе поедноставно и во секој поглед поевтино регрутирање.

Најважната цел на фирмите е да опстанат, да се развиваат, и на тој начин да прават профит, но значајна е и психолошката средина : многу е важно да се чувствуваат добредојдени во земјата во која ќе работите. Не треба да ве сметаат за натрапник, „валкан капиталист“ или колонизатор кој го трпат единствено поради даноците кои ги остава. Од примарна важност е и улогата на Франкофонските влади и нивното

образование, не само техничка, но и историска. Француската влада не е совршена во овој домен, но имаше и други кои беа полоши.

3- Професионалните пазари, од гледна точка на Македонија

Професионалните пазари можат да се поделат во две големи области : вработување и индивидуални активности.

3-1 Вработување

За да добиете работа на самото место треба секако да го зборувате англискиот и францускиот јазик, по можност повеќе францускиот од англискиот. Особено „подобро“ е да ги знаете „некажаните –работи“, односно да сте биле на стаж во франкофонска фирма, по можност во Франција. Ако имате културен багаж во „благородничка“ смисла (генерални познавања од културата) тоа ќе ви овозможи побрзо да напредувате и да се приспособите на јазикот. „Техничкиот“ и „културен“ француски јазик се надополнуваат многу повеќе отколку што се спротивставуваат, под услов ученикот да знае да се адаптира.

Сите оние чиј мајчин јазик не е меѓународно познат, како што е случајот со македонскиот јазик, но кои говорат француски и англиски јазик ќе имаат предност при вработување во фирми во нивната земја или во фирми кои соработуваат со нивната земја. Во другите случаи, тие ќе имаат поголеми шанси за вработување во големите фирми од Американците и останатите еднојазични англофони, а меѓу се и меѓународните институции кои се значајни регрутирачи (секогаш на скалата на една мала земја).

Но се повеќе од младите или претпочитаат да бидат самостојни отколку вработени, или не наоѓаат платено работно место. Вработувачите, од друга страна, ја ценат флексибилноста на неплатените релации.

3-2 Индивидуална авантура: трговец, независен, претприемач...

Модерниот свет нуди изобилство можности за индивидуална кариера, уште и збогатени со развојот на дигиталните технологии. Што е потребно за сето тоа? Доста корисна е добрата информатичка обука, но есенцијалното е карактерот на личноста, нејзиното искуство, фамилијарниот, пријателски однос итн. Примерите се бесконечни.

Во франкофонската Екваторијална Африка, се запознав со Либански шиити кои успеале во трговијата или развиле мала и едноставно индустрија (досега пренесувале пластични црева и други ситни материјали), потоа други луѓе, кои се вратиле во своите земји, откако добро заработиле, создале франко-арапско училиште во нивното село. Учениците биле презадоволни од овој успех.

Во Мароко сретнав многу Французи, скромни или специјализирани техничари, кои ги бараа од локалните фирми, кои одеа секои три месеци во шпанските енклави (Сеута и Малила – географски се наоѓаат во Мароко), за да ја обноват својата туристичка виза. Се сретнав и со голем број лица од Магреб кои станале трговци во Квебек... а да не зборувам за големиот број кои се сместиле во Франција.

Заклучок

Научете го францускиот јазик, особено без да се ограничувате на техничките базични формули. На тој начин ќе можете целосно да бенефицирате од културната средина која ќе ја имате како бонус. Јас тоа го викам корисност на некорисноста.